

► TEMA

Pell de toro

La polèmica entorn de l'espectacle taurí no està exempta d'antics comentaris altament distorsionadors emesos per figures intel·lectuals espanyoles de relleu que han posat de manifest la connotació patriòtica de l'anomenada festa nacional.

Tauromàquia

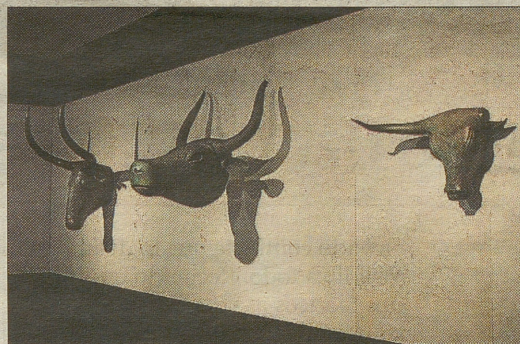
♦♦ Gabriel Ensenyat Pujol *

Ara que l'Ajuntament de Palma ha decidit retornar a la caverna tauromàquica és una bona ocasió per rememorar una boutade apoteòsica que va escriure un il·lustre medievallista espanyol, Claudio Sánchez Albornoz. Don Claudio passa per haver estat un mestre a l'hora d'estudiar diplomes visigòtics de difícil lectura i analitzar complicats documents llatins astur lleonesos. Tam-

bé fou un il·lustre exiliat després del 36 (un més de la immensa nòmina), president de la institució republicana a l'exili entre 1962-1971. Però, per damunt de tot, va ésser un acèrrim militant de l'espanyolisme més tronat, que cercava l'origen d'Espanya el segon dia de la Creació. La seva obra més famosa, *Espania, un enigma histórico*, és un delirant prodigi de fabulació, més propi del literat que de l'historiador. I és que quan es posava en mode essencialista (espanyol) no aturava de dir-ne de grosses.

Els famosos caps de bou de Cos-

titx, avui al Museo Arqueológico Nacional de Madrid, li'n proporcionen una ocasió que no desaprofita. Sobre aquells pròtoms de bronze, de clara filiació cultural mediterrània relacionada amb el culte, va deixar escrit, sense despenjar-se, que ja demostraven que «muchos siglos antes de Cristo ya gustaban los españoles de la fiesta nacional». Ben mirat, però, la fantasia *sanchezalbornoziana* tenia l'aval d'un altre insigne pròcer de la causa espanyo-

la, José Ortega y Gasset. En unes notes pen- sades per a un *Tratado taurino* que no va publicar mai, el paladí d'aquella *Espania inver- tebrada* filosofava d'aquesta manera: «La historia del toreo está ligada a la de España, tanto que sin conocer la primera resultaría imposible comprender la segunda». I en un altre lloc: «Sin tenerlo con toda claridad (això de les corregudes de bous), no se puede hacer historia de España, desde 1650 a nuestros días».

En fi, si una cosa resta clara és que a don Claudio i a don Ortega (com a la família reial) els agradava el sangonós espectacle tauromàquic.

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB

► TEMA

L'illa dels daltònics

Les persones amb visió normal poden notar un centenar de tonalitats de colors, però les persones que són daltòniques redueixen la seva capacitat de distinció a una vintena de tonalitats. A una illa de la Micronèsia, al Pacífic sud, sembla que tenen una incidència elevada per culpa d'una quasi extinció.

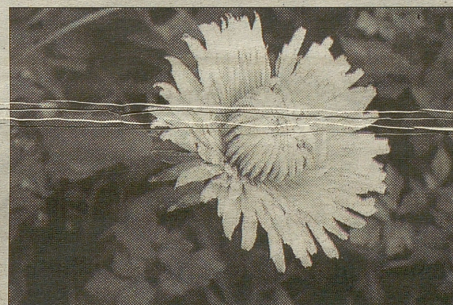
Pingelap: on la gent veu en blanc i negre

♦♦ Bernat Sacares Salas *

En el nostre món està ple d'esdeveniments dignes d'admiració nascuts per tot un conjunt de factors humans i naturals. Un dels casos que podem trobar, certament interessant, es situaria a Pingelap, un atol dins l'oceà Pacífic als Estats Federats de la Micronèsia. En aques-

ta, una quantitat significativa de la població presenta acromatòpsia, és a dir, una malaltia genètica que provoca que el portador només pugui veure els colors blanc i negre. Per tant, molts d'ells desconeixen els colors més enllà de l'escala de grisos. Atesa aquesta singularitat, avui en dia, és un espai d'estudi per molts de genetistes que els permet crear arbres genealògics del seu origen comú, ja que en ser una malaltia considerada com rara,

provenen d'un ascendent comú. A més dels que pateixen acromatòpsia, també n'hi ha una gran quantitat que són portadors, però que no l'han manifestada.

Amb aquest panorama, hauríem de cercar quina és la raó per la qual és dona que hi hagi tants de pobladors amb la malaltia esmentada. El motiu principal es va desencadenar el 1775 amb el tifó Liengkiki que va arrasar l'atol i va matar al 90 % de la població, quedant únicament 20 persones. Entre els supervivents es trobava Mwanenised, qui osten-

tava el títol de *Nahnmwarki*, és a dir, l'autoritat suprema de l'atol. El cap tribal era l'únic que patia d'acromatòpsia completa dins el grup. Per tant, els supervivents es reproduïren entre ells de manera constant per poder recuperar la població i evitar la seva extinció, però amb la conseqüència de què

una part de les següents generacions portessin el gen de Mwanenised.

Per tant, avui en dia, a causa de l'endogàmia, una malaltia poc freqüent s'ha tornat comuna a Pingelap. Sens dubte, és un cas extraordinari sorgit per la quasi extinció d'un grup per un tifó i la reproducció dels supervivents amb la conseqüència de què es transmetrien els gens com l'acromatòpsia de Mwanenised.

* Graduat en Història per la UIB

► TEMA

Visites i músiques per recordar

L'autor ens fa un recorregut per la crònica que P. Rosselló feu de la visita de Pau Casals i la seva orquestra a Mallorca, amb les actuacions que realitzaren a Palma i Valldemossa, i que posen de manifest la importància d'un dels músics més universal.

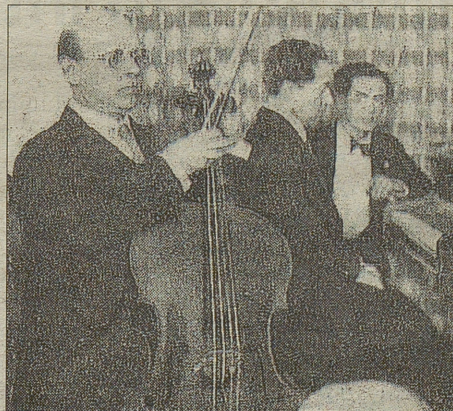
Pau Casals i Chopin a Palma i Valldemossa

♦♦ Josep Maria Figueres *

Aquest octubre es recorda la mort de Pau Casals arran l'aniversari del mig segle de la mateixa i recordem l'única visita que el músic feu a l'Illa. Fou arran els concerts de Chopin. El juliol del 1931 la revista *Barcelona Atracció* n'informa en un llarg reportatge de cinc pàgines sobre aquests concerts del maig i ho il·lustra amb una se-

lecció de fotografies d'indrets agradables de l'illa. El mensual il·lustrat de la *Sociedad de Atracción de Forasteros* obre l'exemplar amb un reportatge fotogràfic sobre l'acte d'inauguració d'aquests festivals. Esmen- ta músics i cantants que hi participen, com Mercè Plantada, Mieccio Horzowski i Baltasar Samper. S'hi desplaça tota l'Orquestra Pau Casals (OPC) amb el secretari i musicòleg Joaquim Pena i altres personalitats com Halffter, Lamote de Grignon. L'alcalde de Palma i el governador civil donaren el toc ofi-

cial a l'acte d'inauguració a la Sala Born, amb un petit concert amb peces com *Cançó de les hores* de Samper.

El diumenge seguí la música amb un altre concert al Coliseo Balear amb *Egmond* i la *Suite Empordanesa* de Juli Garreta amb la direcció de Casals i la repetició del concert d'Horzowski. Al vespre, cloenda amb un concert a la cartoixa de Valldemossa: Suites de Bach ager-

manades amb Chopin. De fet, Casals escriu el febrer a Mieccio, gran amic seu, i li demana si pot anar a Mallorca per Chopin i de pas fer un altre concert a Barcelona, lloc de pas

Ni Casals ni l'OPC sovintejaven els viatges i, de fet, aquesta sortida a Mallorca és una de les poques que feren. I és bo de recordar com Chopin feu que Casals pogués conèixer tot i que escadusse- rament Palma i l'illa de Ma-

llorca en un viatge col·lectiu de dos centenars de músics i cantaires. Ara que Casals apareix com un gegant per la seva dimensió cívica exemplar, el virtuosisme com a músic exigent i una dimensió humana de relleu, deixar constància d'aquesta presència a Mallorca no deixa de ser tota una mostra de vinculació digna de recordar.

* Universitat Autònoma de Barcelona